

ordentlig ringe Interesse; men det maa dog være mig tilladt efter alle disse Forhandlinger at gjøre tre enkelte Bemærkninger. Den ene er til den ærede Minister, der talte om direkte og indirekte Statter, og navnlig har talt vidtløftigt om Stillingen ligeoverfor 2 andre Lande i Europa, England og Norge. Jeg tilstaar, at den Slags Sammenstillinger interessere mig ikke, thi vi ere ikke afhængige af andre Landes statistiske Tilstande. Men jeg kan ikke negte, at det noget forbausede mig, at den ærede Minister har hentydet til, at vi, som holdt paa den direkte Beskatning, vi Medlemmer af Folkethinget og jeg med, mere vilde bruge direkte Beskatning end andre Lande, at han da der sammenlignede med England og Norge, England og Norge ere de 2 næste Lande af samme lige de europæiske Lande som ikke bruge direkte Beskatning. Fra hvilket andet Land den ærede Minister vilde have taget sit Exempel, vilde han være kommen til et andet Resultat. Dernæst skal jeg ikke negte, at navnlig naar en Politiker, en Økonom og Statistiker som den ærede Minister vilde gjøre en saadan Sammenligning, havde jeg trødt, at han vilde udsandre, hvad der kan forstyrre Sammenligningens Rigtighed, og at han da fremfor Alt havde udsandret Grundskatten. Disse Statter — det vil den ærede Minister vist være enig med mig i, medens jeg rigtignok pleier at møde Indsigelse deri fra et æret Medlem fra Ringkjøbing — ere ikke Statter, de ere en Slags Prioritet, de kunne, hvad Realiteten angaar, med mere Lykke henføres under Domæneafgifterne. England og Norge have ingen Grundskat, og det forandrer fuldstændig Forholdet. Nei, tag den almindelige direkte Beskatning, sammenlign os i al Fald der med England og Norge; saa kommer ogsaa Englands Kommuneskatter, som rigtigt ere tagne med, til at spille en større Rolle. Jeg kan altsaa ikke anerkende den Sammenstilling, den ærede Minister gjorde gjældende. Men jeg tilstaar, at det som sagt ikke har stor Interesse, for mig at forsøge dette, da jeg i det Hele ikke kan tillægge en saadan almindelig statistisk Sammenligning stor Betydning. — Min anden Bemærkning skal gjælde de almindelige Beslyttelsesargumenter, som ogsaa i Dag ere komne frem. De have ganske vist ikke stor Betydning for os, selv om vi skal afgjøre Sagen i Dag. — Saa god Tro har jeg til Thingets Medlemmer, at de i det Hele ere gode Frihandelsmænd. Men naar atter her Arbeidernes Interesse er bleven draget frem, saa skal jeg gjøre den almindelige Bemærkning, at er der Nogen, der har Fordel af Liv, Bevægelse, økonomisk Nørelse, saa have Arbeiderne det; — langt mere end Kapitalen. Ved stillestaaende Forhold, ved biddne Forhold kan Kapitalen have Fordel af Monopolerne; men har Nogen Fordel af Bevægelsen og Liv, saa er det dem, der leve af deres personlige Virksomhed. Det er et af de mest fremtrædende Fænomener, som tydeligt have vist sig i alle Data

som Resultat af den Lovgivning, man pleier at kalde Frihandelslovgivningen, at Arbeidernes Tilstand er bleven bedre, og det maatte mindst derved, at saa grumme Mange af de Ting, de bruge, ere blevene billigere, men fremfor Alt derved, at de have saaet mere at fortjene, leitere ved at faae Noget at bestille, et større Udbytte, og at endog saa en større Andel af det hele Udbytte af Samfundsvirksomheden er tilfaldet dem. Et æret Medlem for Nærheds gjorde ganske træffende en Sammenligning med Landboforholdene; jeg accepterer denne Sammenligning. Jeg tror ogsaa, at de, der have størst Fordel af Friheden i Ting som Landboforholdene, ere de, der leve af deres Arbeide; men der er dog den Forskjel mellem Landboforholdene og de Forhold, vi her tale om, at fra Toldbetjenten kan man ikke unddrage sig, hævnes Folk, til at betale; men heldigvis ere de Love, der binde den fri Nørelse i Landboforholdene, af den Vægfæthed, at man godt kan omgaa dem; det er dog een god Side ved den Slags Love. — Endelig har jeg en Bemærkning til de Medlemmer, der stadig have talt om Luxusstatter, ikke saadanne, der hvile paa den store Mengde af Befolkningen, men saadanne, der ramme den mere velhavende Del af Befolkningen, eller om Stensprængning med Krudt eller saadanne Ting, som man tilfældig er falden paa at kalde Luxusstat. Jeg skal her bemærke, at jeg slet ikke har Noget imod, at en Stat især rammer dem, der have Raad til at bære den. Det kan endog være meget ønskeligt. Men langt mere ønskeligt er det at have en praktisk Stat, det vil sige en, der bringer Noget ind i Statskassen. Naar det ikke er muligt ved at beskaffe Sikke højere at faae Noget ind i Statskassen, naar Værvne med en saadan Stat snarere vilde løbe bort fra Statskassen, naar Vinen derved bliver borte fra os, naar ved Galanterivarer Indtagten ikke er stigende, men snarere sinkende, de blive borte, komme ind paa anden Maade eller frembringes, her i Landet, naar man kan paavise paa mange Punkter, at Indførselen vil tage af, og at Indtagten af Staten i alt Fald vil gaa i Privates Lomme eller i Næbstenen eller andre Steder, hvor en Stat efter det Formaal ikke skal gaa hen; naar den selv om man passer paa, at det Bøh, man skal have, kommer ind, dog ikke indbringer Statskassen Noget, saa nytter det ikke at paalægge den. Nei, de ere nødt til ved de indirekte Statter — det er den første praktiske finansielle Grundsatning for deres Vedkommende — at tage en Gjenstand, der almindelig bruges. Det nytter ikke at tage Noget, som ikke bruges, eller at gjøre Afgiften saa høj, at den vil indskrænke Forbruget. Der er derimod Ting som Tobak og Brændevin, og blandt det Meget, jeg beklager, og hvorover jeg forbauses, er der Intet, der har undret mig mere, end at ikke engang de smaa Forskielser, De ville gve Tobakstoden, have ærede Medlemmer